

1. Obiekt

1579/116 SZANIEC FS 29 DAWNEJ TWIERDZY KRAKÓW

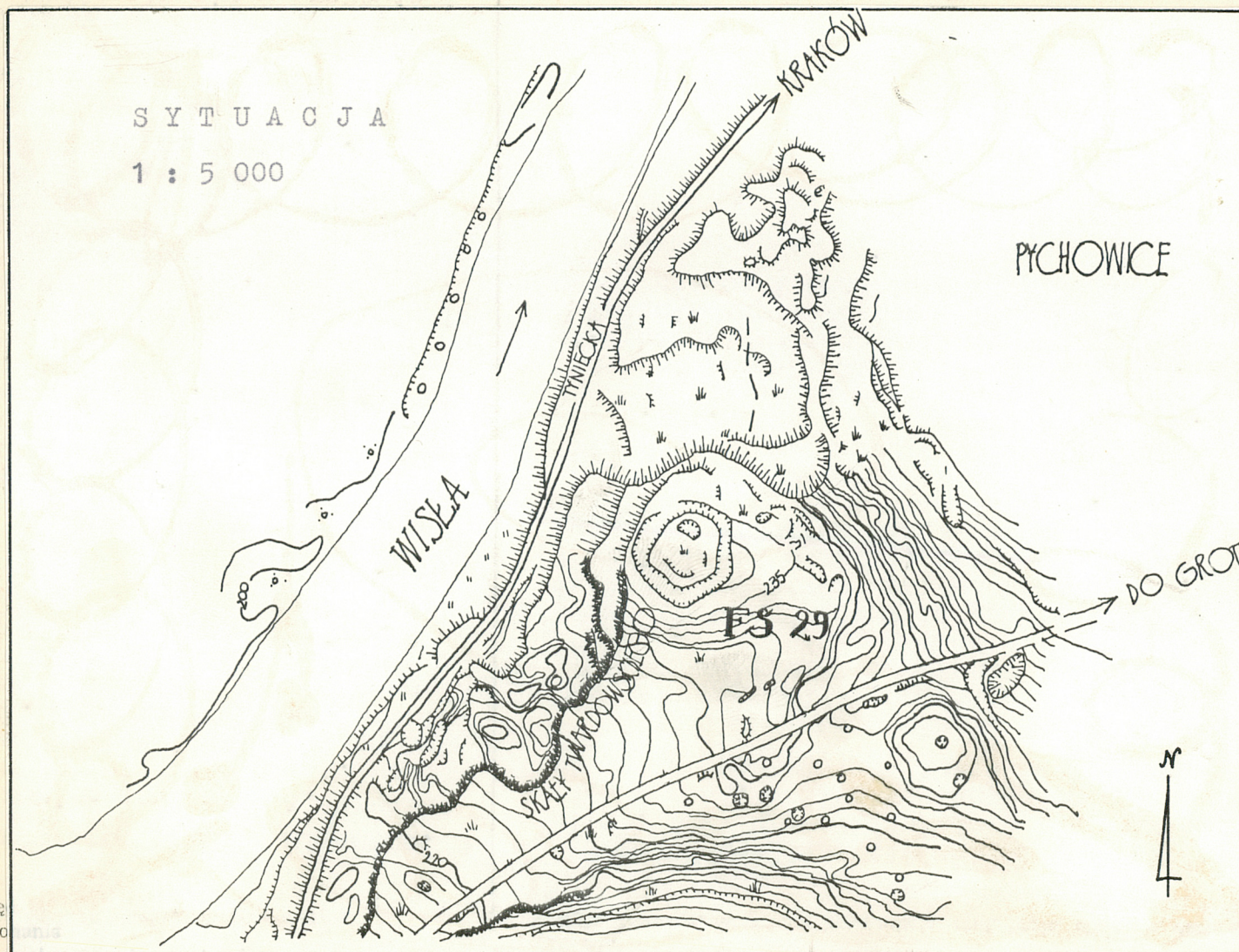
2. Czas powstania

1854 - 57

3. Miejscowość

Kraków

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

4. Adres

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

miasto Kraków

województwo

dzielnica Podgórze

gmina

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Pychowice

7. Przynależność administracyjna
przed 1. VI. 1975 r.

województwo m. Kraków

powiat

8. Właściciel i jego adres

Urząd Dzielnicowy Kraków-
-Podgórze, Rynek Podgórzeński 1

9. Użytkownik i jego adres

nie użytkowany

10. Rejestr zabytków

Nr A - 831 data 27 II 1990

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Autorstwo obiektu nieznane.

Szaniec powstał w l. 1854-57 w ramach przygotowań Tw. Kraków do wojny w związku z wojną krymską. Należał do 26 szanców ziemnych, którymi wg koncepcji Augusta von Cabogi powiązano 4 istniejące forty wysunięte, tworząc w ten sposób drugi pierścień fortyfikacji Krakowa. Miał za zadanie strzec ogniem artylerii i piechoty drogi z Tynca i doliny Wisły.

W późniejszym okresie (przypuszczalnie ok. 1905-10) został zmodernizowany. Wał szanca uzupełniono dwiema poprzecznicami ziemnymi, w których umieszczono niewielkie schrony z kamienia i blachy falistej.

Prawdopodobnie na dziedzińcu szanca wzniesiono drewniany bazar o funkcji wartowniczej i magazynowej, po którym nie zachowały się żadne ślady.

FS 29 reprezentuje przykład standardowego szanca austriackiej szkoły fortyfikacyjnej w tej epoce - bliźniacze i podobne znajdowały się w Krakowie Przemyślu, Lwowie.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach wnętrze wyposażenie, instalacje)

Szaniec znajduje się na terenie dzielnicy Podgórze, na Skałach Twardowskiego, przy krawędzi urwiska skalnego ponad ul. Tyniecką a pomiędzy ul. Tyniecką a ul. Do Groty. Zamyka on obwód umocnień II pierścienia TW. Kraków, od strony zachodniej, leżąc na południowym (prawym) brzegu Wisły.

Obiekt zbudowano z ziemi, stabilizując stoki cegłą perzową i darnią, oraz przypuszczalnie wzmacniając strukturę wału konstrukcją drewnianą.

Na zewnątrz wału założenie obiega kuta w skale fosa o przekroju trapezoidalnym.

Wał szanca założono na rzucie siedmiobocznym, z dwoma bokami w części szyjowej (od strony pn.-wschodniej) włączanymi do wewnątrz założenia. W szyi na osi symetrii znajduje się wjazd w postaci przerwy w wale ziemnym. Fosa powtarza narys szanca; na wysokości wjazdu umieszczono nasyp umożliwiający przekroczenie fosy.

Na wale od wewnątrz założenia umieszczono dwie poprzecznice ziemne (krótkie nasypy prostopadłe do linii odcinka wału) - jedną na odcinku lewego czoła, (pd.), drugą na prawym czołe (pn.-zach.). Mieściły one małe schrony których ścianę od przedpola wykonano z obrobionego wapienia, zaś ściany boczne i sklepienie z blachy falistej. Schrony są w całości obsypane ziemią (częściowo zachowany tylko jeden z nich, pn.-zachodni).

Trzecia poprzecznicza - dłuższa i w całości ziemna - przylega do prawego barku szanca i przebiega równolegle do prawego skrzydła wału szyjowego.

Prawdopodobnie obiekt posiadał instalację odwodnienia (dreny).

<p>14. Kubatura w pełni nie zachowana</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa nie posiada</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne obronne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne obiekt leży na terenie parku "Skały Twardowskiego"</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja nie prowadzono</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Ogólnie stan zachowania dobry. Elementy ziemne i fosa zachowane na całym obwodzie. Nastąpiło z przyczyn naturalnych zaokrąglenie krawędzi ziemnych i tym samym częściowe zatarcie profilu. Zachowany schron w poprzecznicy na wale częściowo zasypyany ziemią, blacha falista przerdzewiała</p>	
<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Obiekt nie wymaga pilnych prac konserwatorskich. Docelowo wskazana adaptacja funkcjonalnie związana z parkiem - z odtworzeniem pierwotnej formy (zwłaszcza profilu) - po czemu niezbędne jest studium historyczno-konserwatorskie.</p>			

1. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

Janusz Bogdanowski, Warownie i zielen Twierdzy
Kraków, WL, Kraków 1979.

Tegoż, Fortyfikacja austriacka na ziemiach polskich
w l. 1850-1914, W: "Studia i Mat. do Hist.
Wojskowości" t. XII, cz. 1, r. 1966.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

Wartości pomiarowe na rzucie i przekroju przybliżone
z uwagi na silne zatarcie krawędzi form ziemnych.

Pomiary wyk. Anna Smołucha, Jadwiga Grabania.

25. Wypełnił

Waldemar Brzoskwinia, 26 IX
1990r.

Imię i nazwisko

data

W. Brzoskwinia

26. Sprawdził

Imię i nazwisko

data

27. Załączniki

2 wkładki

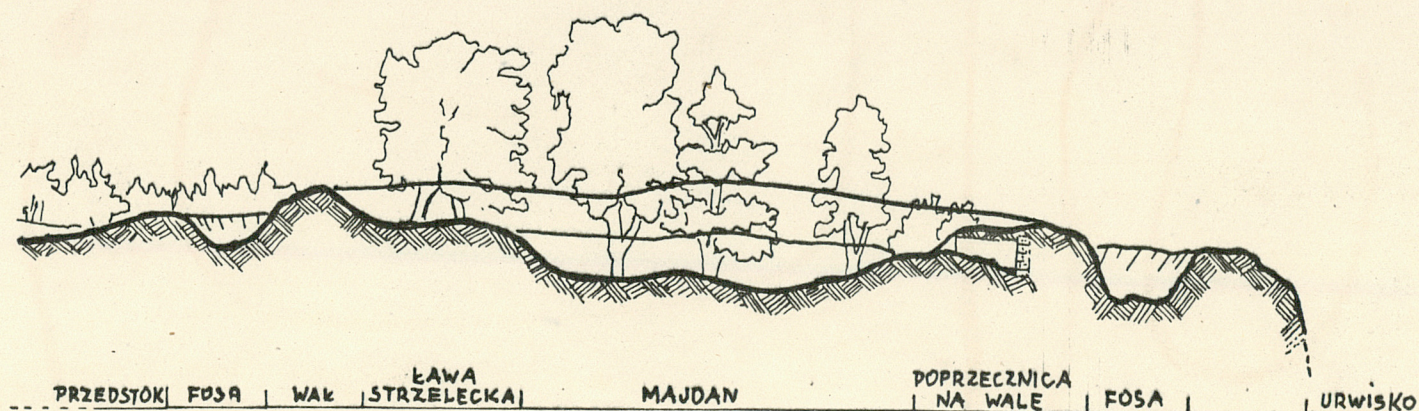

1. Miejscowość Kraków	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Szaniec FS 29 d. Twierdzy Kraków.	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) rzut i przekrój poprzeczny, 1 : 500
--------------------------	--	---

PRZEKRÓJ

1 : 500

1 cm = 5 m

Wkładkę założył: Waldemar Brzoskwinia, 26 IX 1990
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

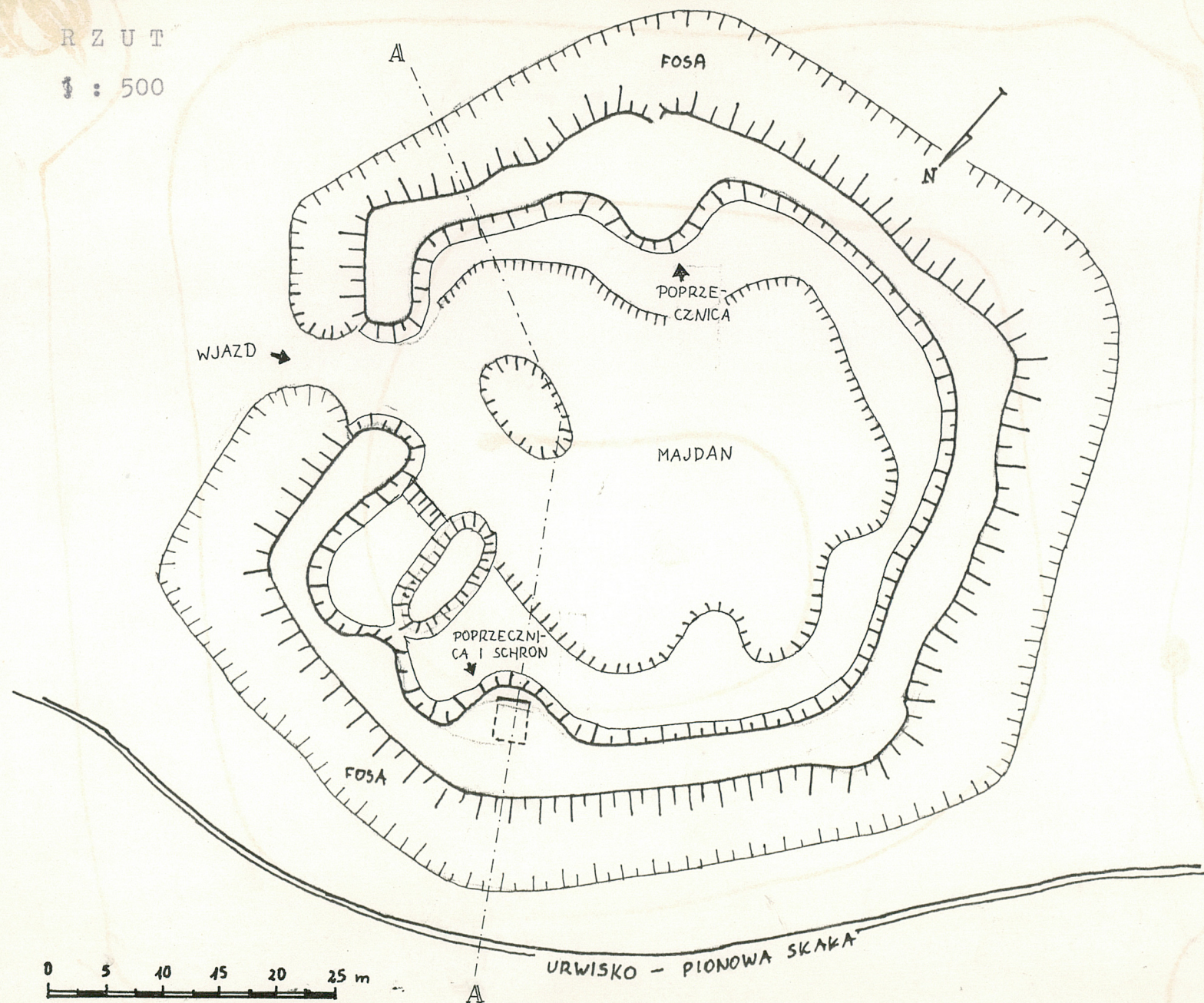
OZGraf. Z.P. Ostróda zam. 699 nakł. 23.600

Wzór ODZ 1978 r.

R Z U T

1 : 500

1. Miejscowość

Kraków

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Szańec FS 29 d. Twierdzy
Kraków.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia

1

2

1, 2. Kuta w skale fosa szańca /1. na lewym skrzydle;
2. w narożniku czołowym/.

3. Widok z wału poprzez fosę na Wisłę.

3

Wkładkę założył: Waldemar Brzoskwinia, 8 XI 1990
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: u autora.

Wzór ODZ 1978 r.

4.

5.

6.

7.

4. Wjazd - widok ku majdanowi. 5. Odcinek wału z poprzecznicą ze schronem /na horyzoncie fort Kościuszko i Kopiec/. 6. Poprzecznica z wpółzasypanym wejściem do schronu. 7. Widok z wału poprzez majdan na wjazd - po lewej widoczna poprzecznica prawego barku, a za nią prawy odcinek wału sżyjowego.